

Destia
Pietiläinen Pauli
Keskikatu 9
45100 Kouvola

**Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto koskien
Mäntsälän Hirvihaarantien jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentamis-
ta**

HEL 2021-006558 T 10 03 01

Destia on pyytänyt Keski-Uudenmaan alueelliselta vastuumuseolta lausuntoa koskien tiesuunnitelman laadintaa Mäntsälän Hirvihaarantielle jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentamiseksi. Museolta pyydetään alustavaa näkemystä Kaanaanjoen ylittävän sillan toteuttamismahdollisuudesta ja esitetystä siltatyypistä. Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo antaa lausunnon rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Väylä on esitetty kulkevaksi Hirvihaarantien pohjoispuolella ja se tulee välille mt 140 - Sepänmäki. Suunnitelmassa on esitetty erillistä kevyen liikenteen siltaa Kaanaanjoen ylitykseen. Kaanaanjoen ylityskohdassa Hirvihaaran kosken kohta on kulttuuri- ja ympäristöarvojen vuoksi merkittävä. Ylityskohdassa oleva nykyinen Myllysilta on arvokas vanha holvisilta. Sillan vuoksi jalankulku- ja pyöräilyväylälle on esitetty erillinen silta Myllysilan pohjoispuolelle. Alustavan arvion mukaisesti silta on mahdollista toteuttaa yhtenäisenä puusiltana, mikä sopii mahdollisimman hyvin kulttuurihistorialliseen ympäristöön. Siltaan voidaan asentaa myös puiset kaiteet. Uudella jalankulku- ja pyöräily sillalla väylän vaakageometria on suora. Uusi silta voisi olla esimerkiksi liimapuinen poikkijännitetty palkkisilta. Tämä siltatyyppi sallii sillalle myös loivan pystykaaren tarvittaessa.

Hirvihaaran alueella on muutamia kulttuurihistoriallisesti merkittäviä alueita. Uuden suunniteltavan väylän vaikutukset maisemaan ovat kuitenkin vähäiset, sillä väylä sijoittuu Hirvihaarantien ja Kuntomajantien läheisyyteen. Suunnittelualueen länsiosassa väylä sivuaa kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, Seuratalo Hirvilinnan ja Vanha-Finnilän piha-alueita rakennuksineen. Tässä kohdin väylä on esitetty reunatueksena maantien viereen.

Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto

Suunnitellun jalankulku- ja pyöräilyväylän sillan paikan länsipuolella, Hirvihaarantien pohjoispuolella, kiinteistön 505-403-5-148 kohdalla sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojaama kiinteä muinaisjäänös Hirvihaara Koskela (tunnus muinaisjäänösrekisterissä 1000038497), joka on historiallisen ajan asuinpaikka. Hirvihaarantien nykyisen sillan eteläpuolella, Hirvihaaranjoessa sijaitsevalla niemellä ja joen länsirannalla on kiinteä muinaisjäänös Hirvihaara Myllykoski (tunnus muinaisjäänösrekisterissä 1000038496), joka on historiallisen ajan työ- ja valmistuspaikka. Muinaisjäänökset ja niiden aluerajaukset on esitetty lausunnon karttaliitteessä.

Muinaismuistolain 1. §:ssä todetaan: Kiinteät muinaisjäänökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman tämän lain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty.

Lausuntopyynnön suunnitelmakartassa 2. plv 2040 – 3120 (1.3.2020) esitetty jalankulku- ja pyöräilyväylä sekä sen luiska on suunniteltu kulkemaan kiinteän muinaisjäänöksen Hirvihaara Koskela ylitse.

Hirvihaaran Koskelan tila on ollut alun perin osa jaettua Hämmäläisen taloa, joka sijaitsi Hirvihaaran kylässä, jonka tiedetään olleen olemassa jo 1400-luvulla. Tilasta käytettiin 1600-luvun lopulla myös nimeä Hämmäläinen-Koskela. Virallisesti tila jaettiin vuonna 1744 ja sen nimeksi tuli Koskela. Siitä käytettiin myöhemmin myös nimeä Jutila. Nykyisin tontti on autioitunut. Tontin pohjoisosassa on iso kuusi, jonka varjossa sijaitsee rakennuksen kivijalka uuneineen. Kivijalka on kooltaan 5 x 8 metriä ja se on osittain kalliopohjalla ja monin paikoin heinän ja turpeen peitossa. Sen koillispuolella on 5 x 5 metrin kokoinen kuoppa, joka liittyy talon rakenteisiin. Kuopan syvyys on noin puoli metriä. Muinaisjäänöksen aluerajauksen kohdalla saattaa maanpinnan alla olla säilyneitä rakenteita, esineistöä tai muita jäänteitä menneiden vuosisatojen elämästä. Kohteen on tutkinut maastossa 2020, ja tutkimusten perusteella rajannut muinaisjäänösrekisterin paikkatietokantaan, Museoviraston tutkija Vesa Laulumaa.

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo toteaa, että edellä mainitun kiinteän muinaisjäänöksen päälle ei tule osoittaa sellaista maankäyttöä, jonka yhteydessä muinaisjäänöksen säilyminen vaarantuisi kuten jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentamista. Väylän linjaus on suunniteltava toisenlaisella ratkaisulla, joka ei vaaranna muinaisjäänöstä.

Jos tiesuunnitelmassa kuitenkin, painavien syiden perusteella, päädytään jalankulku- ja pyöräilytien toteuttamiseen muinaismuistolain vastaisesti kiinteän muinaisjäännöksen päälle, tulee asiassa menetellä muinaismuistolain 13. §:n mukaisesti. Yleisen tiehankkeen kyseessä ollessa on järjestettävä neuvottelu, jossa todetaan, että muinaisjäännös tai osa siitä on mahdollista poistaa riittävien arkeologisten tutkimusten jälkeen. Neuvottelusta tulee tehdä muistio, jossa nämä asiat todetaan. Neuvottelussa tulee olla mukana Museovirasto, Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo, Mäntsälän kunta ja maanomistaja. Tutkimuskustannuksista vastaa hankkeen toteuttaja.

Linkit kiinteiden muinaisjäännösten tietoihin Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä ovat:

Hirvihaara Koskela <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000038497>

Hirvihaara Myllykoski <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000038496>

Muilta osin, koskien väylän toteuttamista Seuratalo Hirvilinnan ja Vanha-Finnilän viereen, ja suhteuttaen hankkeen vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön, ei museolla ole tiesuunnitelmaan huomauttamista.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö